

רע"פ 4918/13 - ענת כהן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 4918/13

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקשת: ענת כהן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, מיום 24.5.2013, בע"פ 28716-12-12, שניתן על-ידי כב' השופטים י' נועם; כ' מוסק; מ' בר-עם

בשם המבקשת: עו"ד ודים שוב

החלטה

1. לפני בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית-המשפט המחוזי בירושלים, שניתן על-ידי כב' השופטים: י' נועם; כ' מוסק; ו-מ' בר-עם, בע"פ 28716-12-12, מיום 24.5.2013. בפסק דינו, דחה בית המשפט המחוזי, את ערעורה של המשיבה על הכרעת דינו של בית משפט השלום בירושלים, שניתנה על-ידי כב' השופטת ר' פרידמן-פלדמן - סג"נ, בת"פ 3248/07, מיום 7.12.2011; אך קיבל את הערעור בנוגע לגזר הדין, שניתן על-ידי כב' השופטת ח' מאק-קלמנוביץ - סג"נ, מיום 1.11.2012.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקשת הוגש כתב אישום מתוקן, בו ייוחסו לה העבירות הבאות: התפרעות, לפי סעיף 152 לחוק

עמוד 1

העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); 3 עבירות של הפרעה לשוטר, לפי סעיף 275 לחוק העונשין; ו-3 עבירות של תקיפת שוטר, לפי סעיף 273 לחוק העונשין.

לפי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 19.2.2007, בשעה 09:30 או בסמוך לכך, באזור "השוק המשולש" בחברון, נטלה המבקשת חלק בהתקהלות אסורה. בזירת האירוע נכחו אנשי משטרה וצבא (להלן: הכוח), אשר נשלחו למקום כדי לבצע חיפוש בארבע חנויות הממוקמות "בשוק הסיטונאי" בחברון. המבקשת הייתה חלק מקהל של אנשים שביקש למנוע את ביצוע החיפוש, ואשר כינה את השוטרים בשמות גנאי, כגון: "פושעים, פשע מאורגן, כוחות הרשע, קוקואים" ומיאן להתפנות מן המקום. זאת, חרף הכרזותיו החוזרות של מפקד הכוח, כי מדובר בהתקהלות אסורה.

כדי להיכנס לחנויות, נדרש הכוח לפרוץ דלתות ברזל, ו"לחצוב בפטיש ובכלים אחרים בקיר לבנים שנבנה מאחורי דלת הברזל". נטען בכתב האישום, כי המבקשת "קראה קריאות לעבר השוטרים"; היא התייבבה בחזית דלת הברזל ויחד עם חברותיה חסמה את מעבר הכוח. לאחר זאת, התייבבה המבקשת על הרצפה, והשוטרים במקום נאלצו להזעיק שוטרות, אשר פינו אותה משם בכוח.

בשלב מסוים, יצרו השוטרים "שרשרת אנושית", שמטרתה לחצוץ בין המפגינים לבין הכוחות הפועלים באזור דלת הברזל. המבקשת ניסתה לצלוח דרך "השרשרת", מספר פעמים, תוך דחיפה והדיפת השוטרים. יתרה מכך, המבקשת תפסה בחוזקה בידיהן של שתי שוטרות שנכחו במקום, אולגה קרוקטין (להלן: השוטרת קרוקטין) ולידיה קורנייב, ושרטה את השוטרת קרוקטין. בנוסף לכך, המבקשת אחזה את השוטרת מור גואטה בחולצתה והטיחה אותה בקיר.

לאחר הדברים האלו, נאחזה המבקשת בחוזקה במוט ברזל, שהיה נטוע ברצפה, וזאת במטרה להקשות על השוטרים בפינויה. המבקשת צבטה את השוטר בני כהן בבטנו, הכתה אותו בידיה באגרופיה, ושרטה את ידו.

השוטרת הדס יששכר (להלן: השוטרת יששכר) נשלחה לעצור את המבקשת והודיעה לה על מעצרה. נטען, כי המבקשת אחזה בידיה של השוטרת יששכר, ודיברה אליה בגסות, כאשר אמרה לה "בא לי להוריד לך סטירה"; היא התנגדה למעצרה וכדי להקשות על ביצועו, היא נאחזה בשער ברזל, שעמד בסביבה. לבסוף, אחזה המבקשת באנטנה של ג'יפ שעמד במקום, ושברה אותה.

3. בהכרעת דינו, מיום 7.11.2011, אשר ניתנה לאחר ניהול משפט הוכחות, הרשיע בית משפט השלום בירושלים את המבקשת בשלוש עבירות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו ובעבירה אחת של התקהלות. מנגד, זוכתה המבקשת, במעמד זה, משלוש עבירות שעניינן תקיפת שוטר, אשר ייחסו לה.

יצוין, כי במסגרת הכרעת הדין נדחתה טענתה של המבקשת להגנה מן הצדק בעקבות טענה לאכיפה בררנית. טענה זו התבססה על כך שמבין המשתתפות הנוספות בהתקהלות הבלתי-חוקית, הוגש כתב אישום נגד המבקשת בלבד. בית משפט השלום ציין, כי אילו לא היה שוני רלבנטי בין המבקשת לבין יתר המשתתפות, יתכן שהיה בסיס לטענה בדבר אכיפה בררנית - אלא שרק למבקשת יוחסה עבירה של תקיפת שוטר, וליתר דיוק, שלוש עבירות שכאלה. עוד הבהיר בית משפט השלום, כי כתב האישום נגד המבקשת לא הוגש בעלמא, שכן המאשימה הציגה "לפחות ראשית

ראיה" להוכחת אשמתה של המבקשת באחת מהעבירות שעניינן תקיפה שוטר, שייחוסו לה, הגם שהיא זוכתה מביצוע עבירה זו מחמת הספק. עוד צוין, כי מאחר שחלק מעדי התביעה לא התייצבו, אמנם לא הוכחו שתי עבירות תקיפת השוטר הנותרות, "אולם לא מן הנמנע שמלכתחילה היתה תשתית ראייתית שהצדיקה הגשת כתב אישום בעניין זה. מכל מקום ב"כ [המבקשת] לא הראה כי לא היתה תשתית כזאת".

כמו-כן, דחה בית משפט השלום את טענתה של המבקשת באשר לחוקיותו של צו החיפוש, שעמד בבסיסו של אירוע ההתקהלות הבלתי חוקית (להלן: צו החיפוש). בית משפט השלום קבע, כי מדובר בצו חוקי, ולפיכך, לא עמדה למבקשת הזכות להתנגד לפעולת המשטרה במקום האירוע.

4. בגזר דינו של בית משפט השלום, מיום 1.11.2012, הושתו על המבקשת העונשים הבאים: שלושה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות; הופעל מאסר על תנאי בן חודשיים, מת"פ 3723/01, שירוצה אף הוא בעבודות שירות, וזאת, בחופף לעבודת השירות שהושתו על המבקשת; ועונש מאסר מותנה.

5. המבקשת ערערה לבית המשפט המחוזי, הן על הכרעת הדין והן על חומרת העונש. ביום 24.5.2013, ניתן פסק דינו של בית המשפט המחוזי, בגדרו נדחה ערעורה של המבקשת על הכרעת הדין, אך התקבל בנוגע לגזר הדין. יצוין, כי גם בית המשפט המחוזי נדרש לטענת ההגנה מן הצדק שהעלתה המבקשת, אך אף הוא דחה אותה, תוך שהוא סומך את ידיו על הכרעת דינו של בית משפט השלום. באופן דומה, נדחתה הטענה בנוגע לאי-חוקיותו של צו החיפוש.

עם-זאת, מצא בית המשפט המחוזי להתערב בעונש, כך שתוקפו של עונש המאסר על תנאי בן החודשיים, מת"פ 3723/01, יוארך בשנתיים מיום מתן פסק הדין שבערעור, וכל יתר רכיבי גזר הדין יבוטלו.

הבקשה לרשות ערעור

6. המבקשת הגישה, באמצעות בא כוחה עו"ד ואדים שוב, את בקשת רשות הערעור המונחת לפניי. בבקשתה חוזרת המבקשת על אותן טענות, אשר הועלו בפני בית משפט השלום ובפני בית המשפט המחוזי. לטענת המבקשת, עניינה מעורר שתי שאלות משפטיות כבדות משקל, שיש להעניק בגינן רשות ערעור, הראשונה עוסקת בתחולתה של ההגנה מן הצדק במקרה דנן, והשנייה עניינה בחוקיותו של צו החיפוש.

אשר לסוגיית ההגנה מן הצדק, טוענת המבקשת, כי בפסק דינו של בית המשפט המחוזי נקבעה הלכה חדשה, העומדת בסתירה לעקרונות ההגנות, המשתקפים מפסיקתו של בית משפט זה. ובמה דברים אמורים? לטענתה של המבקשת, ההלכה החדשה, נובעת מקביעתו של בית המשפט המחוזי, לפיה טענת ההגנה מן הצדק תבחן בשלב הגשת כתב האישום, ואין להידרש אליה בסוף ההליך, לאורם של ממצאים עובדתיים שנקבעו במהלכו. המבקשת הוסיפה וטענה, כי בית משפט השלום עצמו סבר, כי לו היה מוגש נגדה כתב אישום בגין התפרעות והפרעה לשוטר, וזאת בלבד, יתכן שהיה בסיס לטענה שעניינה אכיפה בררנית ("שכן לעניין זה לא היו מעשיה של [המבקשת] שונים מאלה של אחרים

שהיו במקום"). לפיכך, לדידה של המבקשת, משעה שהיא זוכתה מהעבירות של תקיפת שוטר שיוחסו לה, היא חוזרת להיות כיתר המשתתפים באירוע, ובנסיבות אלו, היה מקום לבטל את כתב האישום נגדה. לפי תזה זו, בחינתן של הערכאות הקודמות את סבירות החלטתה של התביעה להגשת כתב האישום, במועד הגשתו, ובהתעלם מן הממצאים העובדתיים שנקבעו במהלך הדיון, הינה מלאכותית, מפלה ושגויה.

אשר לצו החיפוש, נטען כי פסק דינו של בית המשפט המחוזי, מתמקד אך ורק בתנאים הפורמאליים להוצאתו של צו חיפוש, מבלי להתייחס למידתיותו של צו החיפוש גופו, ועמידתו בתנאי פסקת ההגבלה של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. ולפיכך, כך נטען, יש להורות על ביטולו של צו החיפוש, על רקע הזכות החוקתית לקניין.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בבקשה ובצירופותיה, סבורני כי היא אינה מקיימת את התנאים אשר נקבעו לקבלת רשות ערעור בפני בית משפט זה, ועל-כן דינה להידחות.

כלל ידוע הוא בשיטת משפטנו, כי רשות ערעור "בגלגול שלישי", שמורה לאותם מקרים מיוחדים המעוררים שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם של הצדדים לבקשה, וכן למקרים, יוצאי דופן, המגלים חשש לעיוות דין או אשר עולה בהם חשד כי למבקש נגרם אי-צדק (רע"פ 1042/14 פרנקו נ' מדינת ישראל (12.2.2014); רע"פ 1000/14 רומנו נ' מדינת ישראל (10.2.2014); רע"פ 7579/13 אבו קוידר נ' מדינת ישראל (26.1.2014)).

לאחר זיקוק טענות המבקשת הנני סבור, כי חרף ניסיונותיו של בא-כוחה לטעון כי למקרה דנן חשיבות ציבורית, וליחס לו נופך עקרוני, הרי שהלכה למעשה, נוגעת הבקשה לעניינה הפרטני של המבקשת, ולו בלבד. בנוסף, לא מצאתי כי עניינה של המבקשת הינו בגדרו של אחד מאותם מקרים יוצאי דופן, בהם יש להעניק רשות ערעור משיקולי צדק או מחשש לעיוות דין. מטעם זה לבדו, דין הבקשה להידחות.

למעלה מן הצורך, אדרש בקצרה לגופם של דברים. סבורני, כי טענתה של המבקשת - לפיה בפסק דינו של בית המשפט המחוזי נקבעה, כביכול, הלכה חדשה, המצמצמת את עילות ההגנה מן הצדק - משוללת כל יסוד. הערכאות הקודמות, ביססו את התוצאה אליה הגיעו, בגדרה נדחתה טענת האכיפה הבררנית, על נתון עובדתי-פרטני העולה מנסיבות המקרה. המדובר בעובדה, לפיה בניגוד ליתר הנוטלים חלק באירוע ההתקהלות הבלתי-חוקית, המבקשת לבדה, הואשמה בשלוש עבירות של תקיפת שוטר, כאשר באישום אחד היא זוכתה אך מן הספק. יש להזכיר, בהקשר זה, את קביעתו של בית המשפט המחוזי, לפיה "בעת הגשת כתב האישום הייתה בידי המאשימה תשתית ראייתית שהצדיקה את אישומה של [המבקשת] בעבירות של תקיפת שוטרים, זאת בשונה מהתשתית הראייתית שעמדה בעניינם של אנשים נוספים שנטלו חלק בהתקהלות".

משמע, היה במקרה דנן שוני ענייני בין המבקשת לבין המשתתפים האחרים באירוע, ואין מדובר באכיפה בררנית, שכן "[...] אכיפה בררנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון במובן זה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני-אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא" (בג"ץ 6396/96 זקין נ' ראש-עיריית באר-שבע, פ"ד נג (3) 289, 305 (1999) וראו גם, ע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פרץ (10.9.2013); עע"מ 2469/12 ברמר נ' עיריית תל אביב-יפו (25.6.2013); רע"פ 4562/11 מוחתסב נ' מדינת ישראל (7.3.2013)). לפיכך, המבקשת אינה עומדת בתנאי הסף לביסוס הטענה בדבר קיומה של אכיפה בררנית, היינו: יחס שונה לדומים, ומכאן שאין כל ממש בראש טיעון זה.

כמו-כן, לא מצאתי כל בסיס לטענה כי את תחולתה של ההגנה מן הצדק, יש לבחון רק בסיומו של ההליך, מבלי להידרש לשיקוליה של התביעה בעת הגשת כתב האישום.

אשר לעניין חוקיותו של צו החיפוש, סבורני כי אף דינה של טענה זו להידחות. המבקשת עצמה הודתה במסגרת הבקשה לרשות ערעור, כי הנכס, מושא צו החיפוש, הינו בבעלותם של שכניה, ולמעשה אין לה כל זיקה אליו. לעניין זה חשיבות רבה, מפני שהמבקשת משתיתה את טיעוניה, בנוגע לאפשרות להתנגד לצו חיפוש לא מידתי, על הזכות החוקתית לקניין – ואילו בענייננו, כלל אין עסקינן בקניינה שלה. לפיכך, יש לדחות, כאמור, גם טענה זו.

8. על יסוד הדברים האלו, ומשלא מצאתי מקום להורות על עריכתו של דיון בהליך זה ב"גלגול שלישי", דינה של בקשת רשות הערעור להידחות.

ניתנה היום, י"ח באדר א' התשע"ד (18.2.2014).

שׁוֹפֵט